

קונטרס

נְעִימוֹת הַתּוֹרָה

יעורר ויחזק את בחורי ישראל להתמיד בלמוד
התורה הקדושה, ויורה להם דרך קלה ונעימה
אין לזכות להגיע להתמדת התורה.

בנוי ומיסד על-פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו, מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל-פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תורה, נביאים, פתובים ומאמרי

חכמינו הקדושים מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיה"ק ירושלים תובב"א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר: כָּל עֲנִיַן רַבָּנוּ ז"ל הוּא
רַק לְהַתְמִיד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְרַבָּנוּ
ז"ל רָצָה מְאֹד, שְׁנִזְכֶּה לְעִבּוֹר וּלְטִיִּל וְלִהְיוֹת
בְּכָל מְקוֹמוֹת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי רַבָּנוּ ז"ל
מְכַנִּים נְעִימוֹת הַתּוֹרָה בְּלֵב כָּל בַּר יִשְׂרָאֵל.
וְלִכֵּן צְרִיכִים לְדַעַת שְׁחִסְדוֹת בְּרִסְלָב,
יְסוּדָה רַק לְמִוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּכְבָר אָמַר
הַתַּנְאָה הַקְּדוּשָׁה (אֲבוֹת): 'לֹא עִם הָאָרֶץ חֲסִיד',
מִי שְׂרוּצָה לֹאמַר שֶׁהוּא חֲסִיד שֶׁל רַבָּנוּ ז"ל,
עָלְיוֹ לִזְכּוֹר שְׂצָרִיף לְצִיַּת אֶת רַבָּנוּ ז"ל, וְהוּא
רָצָה שְׁנִזְכֶּה לְסִיַּם בְּכָל שָׁנָה: תַּנ"ף, שֶׁשָּׂה
סְדְרֵי מִשְׁנָה, וְכָל הַש"ס וְד' חֲלָקֵי שְׁלַחַן
עָרוּף. כַּמּוּבָא בְּדַבְרֵיו ז"ל (שיחות-הַר"ן, סִימָן
עו); אֲשֶׁרֵי מִי שִׁיַּצִּית אוֹתוֹ!

(אמרי-מוֹהֲרָא"ש, חֶלֶק ב', סִימָן תתיב)

קוֹנְטְרָס

נְעִימוֹת הַתּוֹרָה

.א

אֱהוּבִי, בְּנִי! רְאֵה לְהַחֲדִיר בְּעֵצְמְךָ "נְעִימוֹת
הַתּוֹרָה", כִּי כָךְ אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּשֵׁי־מוֹהַר"ן, חֶלֶק ב', סִימָן
עב): יֵשׁ נְעִימוֹת בַּתּוֹרָה, וְזֶה הָעֵקֶר — לְזָכוֹת לְהִרְגִישׁ
הַנְּעִימוֹת שֶׁיֵּשׁ בַּתּוֹרָה, אֲשֶׁרֵי הַזִּזְכָּה לְהִרְגִישָׁהּ! כִּי
תִּכְרֶף-וּמְיָד כְּשֶׁאָדָם מִרְגִישׁ נְעִימוֹת בַּתּוֹרָה, הוּא כָּבֵר
אִינוֹ רוֹצֵה מְאוּמָה, הוּא חֹפֵץ רַק אֶת הַתּוֹרָה. כִּי כְּשֶׁאָדָם
מִרְגִיל אֶת עֵצְמוֹ לְלַמֵּד תּוֹרָה, הוּא רוֹאֵה שְׂאִין עוֹד
נְעִימוֹת יוֹתֵר גְּדוֹלָה מְזוֹ, כִּי הַתּוֹרָה הִיא חֲכָמְתוֹ יִתְבָּרֵךְ,
וּכְכֹל שְׂאָדָם זוֹכֵה לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ-כֵן
הוּא נִכְנָס בְּתוֹךְ חֲכָמְתוֹ יִתְבָּרֵךְ. לְזֹאת הַצְּדִיקִים
הַגְּדוֹלִים, שְׂזָכוּ לְהִיּוֹת דְּבוּקִים בְּהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, עַד
שְׁמֵתַגְלָה לָהֶם הָאֹר אֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, שְׁמִכָּל דְּבָר
רְאוּ רַק אֶלְקוֹת, וְהִרְגִישׁוּ רַק אֶת הָאֶלְקוֹת, שְׁמִחָה
וּמְהִירָה וּמְקִימַת אֶת הַדְּבָר, לֹא זָכוּ לָזֶה, אֶלָּא עַל-יְדֵי

שְׂקִידָה בַּתּוֹרָה, שְׂלֵמָדוֹ תּוֹרָה בְּשִׂקִידָה וּבְהַתְמָדָה רַבָּה מְאֹד. וְלָכֵן אָהוּבִי, בְּנִי! אִם אַתָּה רוֹצֵה לְהִתְחַבֵּר וְלִהְיוֹת כְּמוֹ גְדוּלֵי מִבְּחָרֵי הַצַּדִּיקִים, שְׂזָכוּ לְהַכְלִיל לְגַמְרֵי בָּאֵין סוּף בְּרוּךְ הוּא, וְהִרְגִּישׁוּ רַק אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, רְאֵה לְמִסֵּר אֶת נַפְשְׁךָ לְלַמֵּד תּוֹרָה בְּשִׂקִידָה וּבְהַתְמָדָה גְּדוּלָה מְאֹד, וְאִז תִּזְכֶּה לְבִסוּף לְהַגִּיעַ אֶל "נְעִימוֹת הַתּוֹרָה", כִּי בְּרַגְעַ שְׁתַּרְגִּישׁ אֶת "נְעִימוֹת הַתּוֹרָה", כְּבָר לֹא תִרְצֶה לְעֲזוֹבָה בְּשׁוּם פְּנִים וְאִפְּן, כִּי מִי שְׁמַרְגִּישׁ אֶת "נְעִימוֹת הַתּוֹרָה", אֵינוֹ רוֹצֵה לְהַפְסִיק לְלַמֵּד, אֲלֵא הוּא תָּמִיד יוֹשֵׁב וְלוֹמֵד. וְהֵיכָר הָרַע יוֹדֵעַ אֶת זֹאת, וְעַל-כֵּן מֵבִיא לְכָל אָדָם כָּל מִינֵי מְנִיעוֹת וְעֹכֹבִים עַל מְנַת שְׂלֹא יִלְמַד תּוֹרָה, כִּי בְּרַגְעַ שְׂאָדָם לּוֹמֵד תּוֹרָה, הוּא הוֹרֵג אֶת הֵיכָר הָרַע, וְכְמוֹ שְׂאוּמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (קְדוּשִׁין ל.): אָמַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּרֵאתִי יֵצֵר הָרַע, בְּרֵאתִי תּוֹרָה תְּבַלִּין כְּנִגְדּוֹ; כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּרָא אֶת הֵיכָר הָרַע בְּשִׁבִיל הַבְּחִירָה וְהַנְּסִיּוֹן, לְרֵאוֹת אֶל מִי יִפְנֶה אָדָם בְּעַת צָרְתּוֹ, אֲבָל אִם אָדָם לּוֹמֵד תּוֹרָה, הוּא עוֹקֵר מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי אֶת הֵיכָר הָרַע. וְלָכֵן אֲשֶׁרִי מִי שְׂמַכְנִים אֶת עַצְמוֹ בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּשִׁזְזָה לְהִרְגִּישׁ אֶת "נְעִימוֹת הַתּוֹרָה", שְׂאִז הוּא אֵינוֹ רוֹצֵה שׁוּם דְּבָר רַק אֶת הַתּוֹרָה. וְאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן, חֵלֶק א', סִימָן א'), שְׂהֵיכָר הָרַע מְלַבִּישׁ אֶת עַצְמוֹ בְּמַצּוֹת, וְיַעֲזֹב לָךְ לַעֲשׂוֹת כָּל מִינֵי

מְצוּוֹת שְׁבַע עוֹלָם, הָעֵקֶר שֶׁלֹא תִלְמַד תּוֹרָה, כִּי הוּא יוֹדֵעַ, אֲשֶׁר הַתּוֹרָה עוֹקְרֶת אוֹתוֹ לְגַמְרִי. לְזֹאת, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקָּר! אִם אַתָּה רוֹצֵה לְזַכּוֹת לְהַגִּיעַ לְכָל הַמְדַרְגּוֹת שֶׁל הַצְדִּיקִים, רְאֵה לְהִתְמַיֵד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כִּי אֵין תַּחְלִיף לְלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְאֵי אֶפְשָׁר בְּשׂוּם פְּנִים וְאֶפֶן לְהַגִּיעַ לְהַשְׁגַּת אֱלֻקוֹת, אֲלֵא מִי שֶׁמִתְמַיֵד בַּתּוֹרָה. וְכַפִּי רַבּוּי הַהִתְמַדָּה שֶׁמִתְמַיֵדִים בַּתּוֹרָה, כֵּן זוֹכִים לְהִרְגִישׁ "נְעִימוֹת הַתּוֹרָה"; וְכַרְגַּע שֶׁמְרַגְּשִׁים אֶת "נְעִימוֹת הַתּוֹרָה", כְּבָר לֹא רוֹצִים בְּשׂוּם פְּנִים וְאֶפֶן לְעֻזֹב אֶת הַתּוֹרָה. לְזֹאת, אֶהוּבִי, בְּנֵי, אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן! כָּל זְמַן שֶׁאַתָּה צָעִיר, רְאֵה לְהִתְמַיֵד בְּיוֹתֵר בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, כִּי כְּשֶׁתִּהְיֶה אִישׁ זָקֵן, מִחֻף יִהְיֶה חֲלָשׁ, וְרַגְלֶיךָ בְּקָשִׁי יִשְׂאוּ אוֹתְךָ, וְכָל גּוֹפֶךָ יִהְיֶה כְּבֵד עֲלֶיךָ מְאֹד, וְלֹא תִהְיֶה לְךָ סִבְלָנוֹת לְשִׁבְתָּ וּלְלִמּוּד, וְאִז תִּסְתַּוְּבֵב נֶעַ וְנָד, שָׁבוּר וְרָצוּץ, וְתִשְׁתַּגַּע לְגַמְרִי. וְכִמוּ שְׂאוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (קָנִים פָּרָק ג'): זָקֵנִי עֲמִי הָאָרֶץ, כָּל זְמַן שֶׁמְזַקְנִים — דַּעֲתָן מִטְּפֹשֶׁת עֲלֵיהֶן; לֹא-כֵן אִם תִּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ בִּימֵי נְעוּרֶיךָ לְהִתְמַיֵד בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְתִהְיֶה רַגִּיל לֹאמַר פָּרָק אַחַר פָּרָק מְשֻׁנּוּת, דִּף אַחַר דִּף גְּמָרָא, סִימָן אַחַר סִימָן שֶׁלְחָן עָרוּף, דִּף אַחַר דִּף תְּקוּנִים וְזֵהר, וְתִהְיֶה עֲקָשָׁן גְּדוּל עַל זֵה, יִכְנַס בְּךָ חֲמִידוֹ דְּאוּרִיתָא, וְיִהְיֶה לְךָ כָּל-כֶּף חֲשֵׁק לְלִמּוּד, שֶׁכָּל הַחַיִּים לֹא תִרְצֶה לְהַפְסִיק לְלִמּוּד, כִּי מֵאַחַר

שְׁתַּרְגִּישׁ אֶת "נְעִימוֹת הַתּוֹרָה", אֲזִי כֹל יְמֵי חַיֵּיךָ רַק תִּלְמַד תּוֹרָה, וּכְשֶׁתָּבֹא לָעֵת זְקֵנְתְּךָ, כְּשֶׁהַכֹּל עָזָבוֹ אוֹתְךָ, וְכַחוֹתֶיךָ אֵינָם בְּמַתְנִיף, עִם כֹּל זֹאת תִּמְיֵד תַּחֲזִיק — הֵן בְּמִשְׁנֵיּוֹת, וְהֵן בְּגִמְרָא, וְהֵן בְּשִׁלְחַן עָרוּף, וְהֵן בְּזֵהָר וּבִתְקוּנִים, כִּי תִהְיֶה כָּל-כָּף רַגִּיל בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה מִיְמֵי נְעוּרֶיךָ, עַד שֶׁלֹּא תִרְצֶה לְעֹזֵב אֶת זֹאת אֲפֹלוּ לָעֵת זְקֵנְוֹתְךָ. וְעַל זֶה אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (שׁו"ס): זְקֵנִי תִלְמִידֵי חֲכָמִים כֹּל זְמַן שֶׁמְזַקְנִים — דַּעֲתָן מִתּוֹסֶפֶת עֲלֵיהֶם; כִּי כָּבֵד שֶׁבְּרוּ אֶת הַחֲמֹר שֶׁלָּהֶם, וּמְרַגְּשִׁים אֶת "נְעִימוֹת הַתּוֹרָה", אֲזִי הֵם אֵינָם רוֹצִים לְעֹזֵב אֶת הַתּוֹרָה עַד הַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן. וּבְאַמַּת חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים אוֹמְרִים (שֶׁבַת פּג:) שֶׁאָדָם צָרִיף לִלְמַד תּוֹרָה אֲפֹלוּ בַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן שְׁלוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (בְּמִדְבָר יט, טו): "זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל", שֶׁאֲפֹלוּ בַיּוֹם שֶׁאָדָם מֵת, גַּם אִזּוּ הוּא צָרִיף לִלְמַד תּוֹרָה. וְלְכֹל זֶה זוֹכָה רַק מִי שֶׁמְרַגִּיל אֶת עַצְמוֹ לִלְמַד תּוֹרָה כְּשֶׁהוּא עֹדִין בְּגִיל צָעִיר, אִזּוּ יֵשׁ חֶשֶׁק וְרָצוֹן לִלְמַד תּוֹרָה, וַיֵּשׁ כַּחוֹת הַנֶּפֶשׁ לָזֶה, אֲבָל גַּם יֵשׁ יִצָר הָרַע גָּדוֹל, שֶׁמְבַטֵּל אֶת הָאָדָם, שֶׁלֹּא יִלְמַד תּוֹרָה, וּמְכַנֵּס בּוֹ שְׂטִיּוֹת, שֶׁיִּלְךָ לַחֲפֵשׁ אַחַר הַהֶבֶל וְהַדְּבָרִים בְּטָלִים, הַלְשׁוֹן-הָרַע, רְכִילוֹת וְלִיצְנוּת, וּשְׂאָר מִיְנֵי הַבְּטָלָה, הָעֵקֶר שֶׁלֹּא יִלְמַד תּוֹרָה. לְזֹאת, אֶהוּבִי, בְּנִי, רְאֵה מַה לְפָנֶיךָ! אִם תִּקַּח אֶת עַצְמְךָ בְּיַדֶּיךָ, וּמַעֲכָשׁוּ תִתְחִיל לִלְמַד בְּכֹל יוֹם הַרְבֵּה פְּרָקִים מִשְׁנֵיּוֹת,

וְהִרְבֵּה דְפִים גְּמָרָא, וְהִרְבֵּה סִימָנִים שְׁלַחַן עָרוּף, וְהִרְבֵּה דְפִים זֶהר וְתַקוּנִים, אַזִּי תִזְדַּכֵּךְ נִפְשֶׁךָ וְתִזְכָּה ל"נְעִימוֹת הַתּוֹרָה".

ב.

אָהוּבִי, בְּנִי! עָלֶיךָ לְדַעַת, שֶׁהֵיָצַר הָרַע עוֹבֵד עָלֶיךָ מְאֹד מְאֹד, הָעֵקֶר שֶׁלֹּא תִלְמַד תּוֹרָה, כִּי כִּף אָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (קְדוּשִׁין ל:): אָמַר הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, בְּרָאתִי יֵצֶר הָרַע, בְּרָאתִי תּוֹרָה תְּבַלִּין כְּנִגְדּוֹ; וְהֵיָצַר הָרַע יוֹדֵעַ, שֶׁעֵקֶר הַתְּבַלִּין כְּנִגְדּוֹ זֶה לְמוֹד תּוֹרָה, וְלִכֵּן הוּא עוֹשֶׂה כָּל מִינֵי מְאַמְצִים שֶׁבְּעוֹלָם, שֶׁאָדָם לֹא יִלְמַד תּוֹרָה, הוּא יַעֲזֹב אֶת הָאָדָם לַעֲשׂוֹת הַכֹּל, רַק לֹא לְלַמֵּד תּוֹרָה, כִּי הַתּוֹרָה שׁוֹרֶפֶת אוֹתוֹ לְגַמְרֵי, וְכָל הַמְּדוּת רָעוֹת שֵׁישׁ בְּאָדָם, הַתּוֹרָה מְנַקֶּה אוֹתוֹ. וְרַבֵּנוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהַב"ן, חֵלֶק א', סִימָן א'), שֶׁהֵיָצַר הָרַע עוֹשֶׂה אֶת הָאָדָם מְשֻׁגָע, כִּי כִּף אוֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (סוֹטָה ג.): אֵין אָדָם עוֹבֵר עַבְרָה, אֶלֶּא אִם-כֵּן נִכְנָס בּוֹ רוּחַ שְׁטוּת; וְלִכֵּן כָּל אֶחָד כְּפִי רַבּוּי עוֹנוֹתָיו, כִּף רַבּוּי שְׁטוּת יֵשׁ בּוֹ, וּבְזֶה שֶׁאָדָם לּוֹמֵד תּוֹרָה, הַתּוֹרָה מְנַקֶּה אוֹתוֹ מִכָּל הַשְׁטוּת שֶׁנִּכְנָסוּ בּוֹ. וְלִכֵּן הֵיָצַר הָרַע מְאֹד מְאֹד פּוֹחַד אִם אָדָם יִלְמַד תּוֹרָה. אָבֵל אִם הָיָה אָדָם יוֹדֵעַ מַה זֶה "נְעִימוֹת הַתּוֹרָה", וְהָיָה טוֹעֵם אֶת הַטַּעַם וְהָעֲרֻבוֹת

שֵׁשׁ בְּתוֹכָהּ, לֹא הָיָה עוֹזְבָה בְּשׁוּם פָּנִים וְאָפֶן. וְלִכֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנִי, לֹא לְהִיּוֹת בְּטָלָן! תִּקַּח אֶת עֲצָמְךָ בְּיָדֶיךָ בְּעוֹדֶךָ בִּימֵי נְעוּרֶיךָ, כִּי כָּךְ אֹמְרִים חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שַׁבַּת קַנְב.): יִנְקוּתָא כְּלִילָא דְוֵרְדָא; עֲקַר יְפֵי הַפֶּרַח כְּשֶׁהוּא עֲדִין בְּצַעֲרוֹתוֹ. בְּחוֹר צָעִיר מֵצֵד אֶחָד — בּוֹעֵר בּוֹ הַיָּצָר הָרַע, כִּי הַדְּמִים בּוֹעֲרִים בּוֹ מְאֹד, אֶךְ מֵצֵד שְׁנֵי — בּוֹעֵר בּוֹ הַלֵּב אֶל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְעַל-כֵּן רָאָה לְנַצֵּל אֶת הַתְּאוּהָ שְׁבוּעַת בְּךָ, וְתִבְעַר אֵלָיו יִתְבַּרְךָ. וְאִיךָ זוֹכִים לָזֶה? רַק עַל-יְדֵי שְׁלוּמֵדִים תּוֹרָה. וְאִם הָיִיתָ יוֹדֵעַ מַהִי חֲשִׁיבוֹת הַתּוֹרָה אֲצִלוּ יִתְבַּרְךָ, הָיִיתָ לוֹמֵד כָּל הַיּוֹם, אֶךְ מִחֲמַת שְׁבִנֵי-אָדָם אֵינָם יוֹדְעִים חֲשִׁיבוֹת הַתּוֹרָה, בְּשִׁבִיל זֶה הֵם מְזַלְזָלִים וּמְבַטְלִים אֶת רַב הַיּוֹם, וְהוֹלֵךְ לָהֶם לָרִיק וְלַהֲבֵל. וְהֵנָּה יוֹם וְהֵנָּה לַיְלָה, וְהֵנָּה שְׁבוּעַ וְהֵנָּה חֹדֶשׁ וְהֵנָּה שָׁנָה, וְהֵנָּה מְאוּמָה לֹא יִשְׂאוּ בְעַמְלָם. וְחֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים אֹמְרִים (שֵׁם קַכ.) עַל הַפְּסוּק (יִשְׁעִיָּה ג, ח): "וּבְבֵיתִי אֵין לֶחֶם וְאֵין שִׁמְלָה", שְׂאֵין בְּיָדֵי לֹא מִקְרָא וְלֹא מִשְׁנָה וְלֹא תַלְמוּד; זֶה נִקְרָא הָעֲנִי הַכִּי גְדוֹל, שְׂאֵינּוּ לוֹמֵד לֹא מִקְרָא, לֹא מִשְׁנָה, לֹא גְמָרָא. וְלִכֵּן רָאָה, אֶהוּבִי, בְּנִי, מַה לְּפָנֶיךָ! אֵל תִּהְיֶה בְּטָלָן, חֲבֵל עַל יְמֵי נְעוּרֶיךָ, עֲכָשׁוּ כְּשֶׁאַתָּה בְּכַחַךְ הַחֲזוֹק, רָאָה לְהִתְמַיֵּד בְּכָל יוֹם בְּתַלְמוּד מִקְרָא, שֶׁתַּלְמֵד פְּרָשַׁת הַשְּׁבוּעַ, וְתִהְיֶה חֲזוֹק בְּזֶה כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ, וְתִרְבֶּה בְּתַלְמוּד פְּרָקֵי מִשְׁנֵיּוֹת, וְאִם תִּזְכֶּה לְגַמֹּר

נְעִימוֹת הַתּוֹרָה

ערה

בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנָּיִת, אֵין יוֹתֵר גְּדוֹל מְזֵה, כִּי
כָּף אָמַר הָאֶר"י ז"ל, שְׁמִי שְׂרָגִיל לְגַרְס בְּכָל יוֹם ח"י
פְּרָקִים מְשֻׁנָּיִת, הוּא הוֹרֵג אֶת הַיֵּצֵר הָרָע, וְאֵין לוֹ כְּבָר
שׁוּם שְׂיִכוּת אֵלָיו. וְלִכֵּן תַּעֲשֶׂה כָּל מִינֵי מְאֻמְצִים
שְׁבָעוּלָם לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם ח"י פְּרָקִים מְשֻׁנָּיִת, וְתִהְיֶה עַל
זֶה עֵקֶשׁן גְּדוֹל, וְעַל-יַדֵּי עֵקֶשׁנוֹת תִּזְכֶּה לְסִים אֶת זֹאת
כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ. וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה בְּאֵין עֶרֶךְ כָּלָל,
שְׂצָרִיכִים לְהִתְמִיד בְּלִמּוּד גְּמָרָא, אֲשֶׁר עַל גְּמָרָא אָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (בְּבֹא מְצִיעָא ל.ג.): אֵין מְדָה טוֹבָה
הֵימְנָה; וְכֵן אָמְרוּ (סְנֵהֲדִין כ.ד.) עַל הַפְּסוּק (אֵיכָה ג. ו):
"בְּמַחְשָׁפִים הוֹשִׁיבֵנִי", זֶה תִּלְמוּדָה שֶׁל בָּבֶל; כִּי מִי
שְׂשׁוּרָה בְּחַשְׁפָּה, אִם הוּא לּוֹמֵד גְּמָרָא, הַגְּמָרָא מוֹצִיאָה
אוֹתוֹ מִהַחֲשָׁפָה. וְרַבְנּוּ ז"ל אָמַר (לְקוּטֵי-מוֹהֲר"ן, חֶלֶק א', סִימָן
ר.ד): תִּלְמוּד גִּימְטְרִיָּה הַקְּלָפָה לִילִי"ת, שְׁעוֹשָׂה אֶת
הָאָדָם עָצוּב וּמְמַרְמֵר, מְדַכָּא וּבְמָרָה שְׂחָרָה. וְלִכֵּן עֵקֶר
הַסְּגָלָה לְצֵאת מִהַמְּרִירוֹת וְהַדְּכָאוֹן הוּא — לְהִתְמִיד
בְּלִמּוּד גְּמָרָא. וּכְדָאֵי לַעֲשׂוֹת שְׁלֹשָׁה שְׁעוּרִים בְּלִמּוּד
גְּמָרָא: שְׁעוּר אֶחָד — לְגַרְס הַרְבֵּה כְּסֻדְרָן בִּש"ס, כְּדִי
שְׂיִזְכֶּה לְסִים פְּעָמִים אֵין מְסַפֵּר אֶת הַש"ס. וְרַבְנּוּ ז"ל
אָמַר: מִי שְׂמַסִּים ש"ס, זֹכֶה לְהַמְשִׁיךְ עַל עֲצָמוֹ צָלָם
אֱלֹקִים. וְלִמּוּד שְׁנַי — לְקַחַת מְסַכְתָּא וְלְגַרְס אוֹתָהּ
מְאָה פְּעָמִים וְאַחַת, עַד שְׂתִּהְיֶה שְׂגוּרָה עַל לְשׁוֹנוֹ, כִּי
כָּף מוּבָא בְּתַקוּנָּים (הַקְּדָמַת תַּקוּנֵי זֵהַר י.ד.): מֵאֵן דִּירִית

מִסְכָּתָא חֲדָא, יְהִיבְנָא לִיה עֲלָמָא חֲדָא [מִי שְׁזוֹכָה לִירֵשׁ מִסְכָּת אַחַת, נוֹתְנִים לוֹ עוֹלָם אֶחָד]. וְלִכְן כְּדָאי שְׁתֵּהִיָּה בְּקִי בְּמִסְכָּת אַחַת, כְּדִי שְׁתִּזְכֶּה לְעוֹלָם אֶחָד, וּכְשִׁתְּסִים אֶת הַמִּסְכָּת מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת, אֲז תִּתְחִיל מִסְכָּת אַחֶרֶת, וּבְמִסְכָּתוֹת הָאֵלוֹ אֵתָּה יְכוּל לְדַלֵּג, פַּעַם מִסְכָּת זוֹ מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת, וּפַעַם מִסְכָּת אַחֶרֶת מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת, עַד שְׁתִּזְכֶּה לְסִים אֶת כָּל הַשָּׁם מֵאָה פְּעָמִים וְאַחַת, וְאֲז תִּרְגִּישׁ "נְעִימוֹת הַתּוֹרָה". וְהַשְׁעוּר הַשְּׁלִישִׁי, שְׁתִּלְמַד בְּעִיוֹן עִם מְפָרְשִׁים פְּרוּשׁ רַש"י וְתוֹסְפוֹת, וְכָל הָרֵאשׁוֹנִים, עַד אַחֲרוֹן שְׁבַאֲחֲרוֹנִים, עַד שְׁתִּרְגִּישׁ "נְעִימוֹת הַתּוֹרָה", וְאִם תִּרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ לְלַמֵּד גְּמָרָא בְּצוּרָה כְּזוֹ, תִּהְיֶה הֶכִי מְאֹשֶׁר בְּחַיִּים. וְאִין עוֹד יוֹתֵר מְאֹשֶׁר כְּמִי שְׁלוֹמֵד גְּמָרָא, וְהַסְמִ"ךְ-מ"ם מְאֹד מְפַחַד מִלְמוּד גְּמָרָא, כִּי תִלְמוּד גִּימְטְרִיָּה הַקְּלָפָה נוֹקְבָא דִּילֵיהּ, וְהוּא חוֹשֵׁשׁ מְאֹד, וּבְעֵבוּר זֶה הַשָּׁם שְׁלוֹ הוּא רָאשֵׁי תְבוּת: ס'יּוֹם מ'סְכָת א'יִן ל'עֲשׂוֹת, אוֹ רָאשֵׁי תְבוּת: ס' מ'סְכָתוֹת א'יִן ל'לְמוּד; כִּי הוּא מְאֹד מְאֹד פּוֹחַד מִלְמוּד גְּמָרָא. וְגְמָרָא רָאשֵׁי תְבוּת: ג'בְּרִיאֵל, מ'יְכָאֵל, ר'פְּאֵל, א'וֹרִיאֵל, וּמִי שְׁזוֹכָה לְלַמֵּד גְּמָרָא, הוּא נִעְשֶׂה מְסַבֵּב עִם ד' מְלֶאכִי הַשְּׁמִירָה הַלְלוּ; לְזֹאת, בְּנִי! רָאֵה מַה לְפָנֶיךָ, וְאַל תִּהְיֶה בְטָלָן! וּרְאֵה לְהִתְחִיל הַיּוֹם דִּיקָא לְגִרְסַת הַרְבֵּה גְמָרָא, וְאַל תִּסְתַּכַּל עַל שׁוּם בְּרִיָּה וְעַל שׁוּם לִץ הַמְתְּלוּצֵץ מִזֶּה, כִּי כִּף אָמַר הַחֲכָם מְכָל

הָאָדָם (משלי ט, יב): "אם חכמתך — חכמת לך, ולצפת — לברוך תשא"; ולכן, אהובי, בני, שמע בקולי! וראה מה לפניך; הנה היום הזה לפניך, ביום הזה אתה יכול לזכות לכל האוצרות שבעולם, כי למעלה בשמים מאד מאד חשובה מסכת אחת, ולכן מסכת ראשי תבות: פ"ת ס"מ, כי הם מאד מיוחדים מלמוד מסכתא; ולכן ראה היום הזה לסיים מסכתא, ואל תסתכל על חבריך המבטלים את הזמן, ומפספטים דברים בטלים, לשון הרע, רכילות וליצנות, אלא תשב בקרן זוית שלך, ותתמיד בלמוד התורה הקדושה. כי כך אומרים חכמינו הקדושים (שמות רבה, פרשה ח', סימן ב'): אם ישב אדם בזוית ועוסק בתורה, אמר הקדוש-ברוך-הוא, אני מראהו לבריות; אדם יכול לישב בפנה שלו, בקרן זוית, ואף אחד לא ידע ממנו, והשם יתברך הולך ומפרסמו בכל העולם כלו. ועל-כן אל תעשה שום פעולות שבעולם על מנת להתפרסם, כי זה לא יועיל כלל, אבל אם תלמד תורה לשמה, ותהיה דבוק בהשם יתברך, ותרגיש שהוא יתברך פה, והכל זה אלקות ואלקות זה הכל, לא תרצה כבר לעזב את התורה, והשם יתברך בעצמו יפרסם אותך. אשרי מי שמכניס את הדברים האלו בתוך לבו, ואז טוב לו כל הימים.

ג.

אָהוּבִי, בְּנִי! צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, שְׁחַכְמִינוּ הַקְּדוּשִׁים
אָמְרוּ (פְּתִיחוֹת נ.ט.): הַבְּטָלָה מְבִיאָה לַיָּדֵי שְׁעֵמוּם (שְׁגֵעוֹן),
וְלַיָּדֵי זְמָה (נֹאוּף); כִּי בְּרָגַע שֶׁהָאָדָם בָּטֵל, וּמִסְתּוֹבֵב
בְּלֹא כְּלוּם, אָזִי מִשְׁתַּגַּע וְעוֹשֶׂה שְׁטִיּוֹת לְאִין סֶפֶר. וְלִכֵּן
הַרְגַּל עֲצָמָךְ לְהִתְחִיל לְלַמֵּד כְּפִי סֵדֶר-דֶּרֶךְ-הַלְמוּד שֶׁל
רַבְּנוּ ז"ל, שֶׁאָמַר (שִׁיחוֹת-הַר"ן, סִימָן עו), שְׂאִין צָרִיכִין
בְּלְמוּד רַק הָאֲמִירָה לְבַד, לֹא־מֵרָא אֶת הַדְּבָרִים כְּסֵדֶר
וּמִמִּילָא יָבִין, וְלֹא יִבְלָבֵל דְּעֵתוֹ בְּתַחֲלַת לְמוּדוֹ, שְׂיִרְצֶה
לְהַבִּין תְּכָף, וּמִחֲמַת זֶה יִקְשֶׁה לוֹ הַרְבֵּה תְּכָף, וְלֹא יָבִין
כָּלֵל, רַק יִכְנִיס מֵחוּ בְּלְמוּד, וַיֹּאמֶר כְּסֵדֶר בְּזְרִיזוֹת,
וּמִמִּילָא יָבִין. וְאִם לֹא יָבִין תְּכָף, יָבִין אַחֲר־כֵּף, וְאִם
יִשְׁאָרוּ אֵילוֹ דְּבָרִים שְׂאֵף-עַל-פִּי-כֵן לֹא יוּכַל לְעַמֵּד עַל
כּוֹנְנָתָם — מַה בְּכַף?! כִּי מַעֲלַת רַבּוּי הַלְמוּד עוֹלָה עַל
הַכֹּל. וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַכְמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (שִׁבְתַּת סג): לְגַמֵּר
וְהִדָּר לִיסְבֹר וְאֵף-עַל-גַּב דְּלֹא יִדַע מַה קָאָמַר, שְׂנֵאֲמַר
(תְּהִלִּים קיט, כ): "גָּרְסָה נִפְשִׁי לְתַאֲבָה", כִּי עַל-יָדֵי רַבּוּי
הַלְמוּד שְׂיִלְמַד בְּמַהִירוֹת, וַיִּזְכֶּה לְלַמֵּד הַרְבֵּה, עַל-יָדֵי-
זֶה יִזְכֶּה לְעֵבֹר כְּמָה פְּעָמִים אֵלוֹ הַסְּפָרִים שְׂלוּמַד,
לְגַמְרָם וְלַחֲזוֹר וְלְהִתְחִיל לְגַמְרָם פְּעַם אַחֵר פְּעַם. וְעַל-
יָדֵי-זֶה מִמִּילָא יָבִין בְּפַעַם הַשְּׁנֵיָה וְהַשְּׁלִישִׁית כָּל מַה
שֶׁלֹּא הָיָה מִבֵּין בְּתַחֲלָה, כָּל מַה שְׂאֵפְשֵׁר לְהַבִּין וְלְעַמֵּד

נְעִימוֹת הַתּוֹרָה

רעט

על דְּבָרֵיהֶם. וְדַבֵּר רַבֵּנוּ ז"ל הַרְבֵּה מְאֹד בְּעֵנִין זֶה, אִיף שָׂזוּ דְרָךְ וְעֵצָה קִלָּה וְנִפְלְאָה מְאֹד, שְׁכַל אָדָם יָכוֹל לְגַרֵם הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם, אִם רַק יִרְצֶה: הֵן תַּנ"ךְ, הֵן מְשָׁנִיּוֹת, הֵן בְּבִלִי, הֵן יְרוּשְׁלָמִי, הֵן תּוֹסֶפֶתָא, הֵן סְפָרֵי הַמְדַרְשִׁים כְּלָם, מְדַרְשׁ רַבָּה, מְדַרְשׁ תַּנְחוּמָא וְכוּ', וְהֵן סְפָרֵי הַזִּזְהָר וְהַתְּקוּנִים, וְהֵן סְפָרֵי קַבָּלָה וְכוּ', וְהֵן סְפָרֵי הַפּוֹסְקִים: רַמְב"ם, טוֹר וְשִׁלְחַן עָרוּף וְכוּ', וְהֵן סְפָרֵי מוֹסֵר וְחִסְדוֹת וְכוּ'. וְאִי אֶפְשָׁר לְבָאֵר דְּבָרִים אֵלּוּ בְּכֹתָב הַיֵּטִב, אֲבָל בְּאַמֶּת הִיא דְרָךְ וְעֵצָה טוֹבָה מְאֹד בְּעֵנִין הַלְמוּד, כִּי עַל-יַדֵּי-זֶה יְכוּלִים לְזַכּוֹת לְלַמֵּד הַרְבֵּה מְאֹד, לְגַמֵּר כַּמָּה וְכַמָּה סְפָרִים, וְגַם יִזְכֶּה לְהַבִּין הַדְּבָרִים יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר הָיָה לוֹמֵד בְּדִקְדוּק גְּדוֹל, כִּי זֶה מְבַלְבֵּל מְאֹד מִן הַלְמוּד. וּמָה שְׁבָנִי-אָדָם פָּסְקוּ מִלְמוּדָם לְגַמְרֵי, הָיָה עַל-יַדֵּי רַבּוּי הַדִּקְדוּקִים שְׁלָהֶם, וּמֵאוּמָה לֹא נִשְׁאַר בְּיָדָם, אֲבָל כְּשִׁירְגִיל עֲצָמוֹ לְלַמֵּד בְּמַהִירוֹת בְּלִי דִקְדוּקִים הַרְבֵּה, הַתּוֹרָה תַתְקִים בְּיָדוֹ, וְיִזְכֶּה לְלַמֵּד הַרְבֵּה מְאֹד: תַּנ"ךְ, מְשָׁנִיּוֹת, גְּמָרָא וּפּוֹסְקִים כְּלָם, וְכֵן מְדַרְשִׁים וְסְפָרֵי הַזִּזְהָר וְקַבָּלָה, וְשְׁאָר סְפָרִים כְּלָם, אִם יַעֲשֶׂה לְעֲצָמוֹ סֵדֵר קְבוּעַ בְּכָל יוֹם לְטִיֵּל וְלַהֲיוֹת בְּכָל חֻלְקֵי הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה. וְעֵצָה זֹאת הִיא נִפְלְאָה מְאֹד מְאֹד, כִּי עַל-פִּי-רַב הָאָדָם מְבַטֵּל אֶת הַזְּמַן שְׁלוֹ, כִּי רוֹצֵה לְלַמֵּד בְּעֵיוֵן רַב מְאֹד, וּכְשֵׁרוּאָה שְׂזָה לֹא הוֹלֵךְ לוֹ, אֲזַי אֵינּוּ לוֹמֵד כְּלוּם וּמִתְרַשֵּׁל לְגַמְרֵי. וּבְפָרֵט מִי שְׁחָטָא

בפגם הברית, שעל-ידי-זה נתקלקל מחו, ואבד את זכרונו, וכל מה שהוא לומד — שוכח, על-ידי-זה הוא מתאש ומפסיק ללמד. אבל אם היה האדם לומד בצורה כזו — לגרס בכל יום הרבה מאד, בתמימות ובפשטות גמורה: תנ"ך, משניות, בבלי, ירושלמי, תוספתא, רמב"ם, טור ושלחן ערוך, מדרשים, זהר ותיקונים וכתבי האר"י ז"ל, ספרי חסידות וספרי מוסר, אז היה זוכה לסיים הרבה מאד, והיה עובר ומטייל בכל חלקי התורה הקדושה, ועל-ידי רבוי הלמוד — היה נקלט אצלו. וזו הנעימות שיש בתורה, כי יש בה בתורה נעימות כזו, אשר לא יכולהו הרעיון, כי התורה היא חכמתו יתברך, וכשאדם מכניס בעצמו את אמתת מציאותו יתברך, ולומד תורה בצורה כזו, אני חי חיים טובים ונעימים, וכבר אינו רוצה שום דבר רק את התורה בעצמה. ולכן ראה, אהובי, בני, מה לפניה! אני יודע שיש הרבה שלועגים וצוחקים מסדר הלמוד הזה, אבל זכור תזכור, שיבוא היום שתצטרך לעזוב את זה העולם, ולא ישאר ממך רק מה שזכית ללמד בכל יום, ואז לקרן נפלאה יהיה סדר-דרכי-הלמוד הזה. ולכן אל תהיה בטלן! הרי אתה מכיר את עצמך איך פגמת בטפי מחך, והוצאת זרע לבטלה, שעל-ידי-זה נטמטם מחך ונתבלבל שכלך, וקשה וכבד לך להבין אפלו פשוטן של דברים. ולכן תציית את רבנו ז"ל, ואז יבוא

נְעִימוֹת הַתּוֹרָה

רפא

הַיּוֹם הָאֲחֵרוֹן וְתִצְחַק מִכֻּלָּם, כְּמֵאֲמָרָם ז"ל (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה נט, סִימָן ב') עַל הַפְּסוּק (מִשְׁלֵי ל, כה): "עַז וְהִדָּר לְבוּשָׁה וְתִשְׁחַק לְיוֹם אֲחֵרוֹן", 'עַז וְהִדָּר לְבוּשָׁה' שֶׁל תּוֹרָה, 'וְתִשְׁחַק לְיוֹם אֲחֵרוֹן' – אֵימָתִי הִיא שׁוֹחֶקֶת? לְמַתָּן שְׂכָרָה לְעֵתִיד לָבוֹא; וְכֵן אָמְרוּ (שְׁמוֹת רַבָּה, פְּרָשָׁה נב, סִימָן ג'): אֵימָתִי הַתּוֹרָה מְשַׁחֶקֶת? לְמִי שֶׁהוּא עֹמֵל בָּהּ לְיוֹם אֲחֵרוֹן, הַיּוֹם 'וְתִשְׁחַק לְיוֹם אֲחֵרוֹן'; וְכֵן אָמְרוּ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה, פְּרָשָׁה סב, סִימָן ב'): כָּל מַתָּן שְׂכָרָן שֶׁל צְדִיקִים מְתַקֵּן לָהֶם לְעֵתִיד לָבוֹא, וּמְרָאָה לָהֶן הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַד שֶׁהֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה מַתָּן שְׂכָרָן מֵהַ שֶׁהוּא עֵתִיד לַתָּן לָהֶם לְעֵתִיד לָבוֹא, וְנִפְשָׁם שְׂבֻעָה וְהֵן יִשְׁנִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מִשָּׁל לְמַלְךְ שֶׁעָשָׂה סְעֵדָה, וְזָמַן אֶת הָאוֹרְחִים, וְהִרְאָה לָהֶן מַה שֶׁהֵן אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין, וְשְׂבֻעָה נִפְשָׁם וְיִשְׁנוּ לָהֶם, כִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְרָאָה לָהֶם לְצְדִיקִים, עַד שֶׁהֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה, מַתָּן שְׂכָרָן שֶׁהוּא עֵתִיד לַתָּן לָהֶם לְעֵתִיד לָבוֹא, וְנִפְשָׁם שְׂבֻעָה וְהֵם יִשְׁנִים, מַה טַעַם? "כִּי עָתָה שָׁכַבְתִּי וְאֶשְׁקוּט" וְגו' (אִיּוֹב ג, יג); וְהַיּוֹם בְּשַׁעַת סְלוּקָן שֶׁל צְדִיקִים הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְרָאָה לָהֶן מַתָּן שְׂכָרָן; כִּי בְּאֵמַת אָדָם מִתְיָאֵשׁ בְּמִשְׁךְ שְׁנוֹת חַיָּו לְלַמַּד בְּדֶרֶךְ זוֹ, וְנִדְמָה לוֹ כְּאִלוֹ הַכֵּל לְהִבָּל וְלָרִיק, חֵס וְשְׁלוֹם, כִּי הוּא גוֹרֵס וְגוֹרֵס וְגוֹרֵס, וְאֵינוֹ מְרַגֵּשׁ טַעַם "נְעִימוֹת הַתּוֹרָה", עַד אֲשֶׁר בְּשִׁבְלֵי זֶה בְּעֶצְמוֹ בְּנֵי-אָדָם מִפְּסִיקִים לְלַמַּד, אֲבָל אִם אָדָם הָיָה יוֹדֵעַ, שֶׁבִּסּוּף יִגִּיעַ

היום האחרון שלו, ואז יתקבץ כל מה ששלמד בזה העולם, ויבוא לו לעזרה כל הלמוד שהתמיד בו: תנ"ך, משניות, בבלי, ירושלמי, תוספתא, רמב"ם, טור ושלחן ערוך, ספרי המדרשים, ספרי הזהר והתקונים, ספרי קבלה וספרי חסידות ומוסר, אז לא יסתכל על שום מונע ומעכב, ובפרט מי שזוכה להרגיל את עצמו ללמד בסדר-דרך-הלמוד הזה, אז כבר עולמו ירגיש בחייו. וזה אי אפשר להסביר לבן אדם שעדין רחוק מלהרגיש "נעימות התורה". ולכן ראה מה לפניך, ואל תטעה את עצמך, אהובי, בני! כי יבוא היום שתתחרט מאד, שלא ציפת אותי. ופעם אחת חשב רבנו ז"ל מה שהאדם צריך ללמד בכל יום, עד שאין היום מספיק, דהינו לגמר בכל שנה ש"ס עם הרי"ף והרא"ש, וארבעה שלחן ערוך הגדולים, וכל המדרשים כלם, וכל ספרי הזהר והתקונים וזהר חדש, וכל ספרי קבלה מהאריז"ל. ואמר אז, אשר גם צריכין ללמד איזה שעור ביום בקצת עיון. ואמר, אשר גם צריכין לומר תהלים בכל יום, ותחנונות ובקשות הרבה מאד, והרבה לדבר מדרך ועצה זו, שצריכין ללמד במהירות גדולה ובזריזות, ולבלי לבלבל דעתו בדקדוקים הרבה מענין לענין. והדברים הללו הם בדוקים ומנסים, גם לא היה מצוה לחזור תכף על למודו, רק רצונו תמיד היה ללמד הספר או הפוסק שלומד כסדר מראשו לסופו בזריזות, ואחר-כך יתחיל

פַּעַם שְׁנֵי־הַיּוֹם, וַיִּגְמַר אוֹתוֹ כְּלוּ, וַיִּכַּן פַּעַם אַחַר פַּעַם. גַּם אָמַר, לְבַל יִהְיֶה נִבְהָל מִזֶּה שֶׁהִזְהִיר, שֶׁצָּרִיכִין לְלַמֵּד כָּל־כֶּף הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם, כִּי גַם אִם אֵינוֹ זוֹכֵה לְלַמֵּד כָּל־כֶּף אֶף־עַל־פִּי־כֵן הוּא יָכוֹל לְהִיּוֹת אִישׁ כָּשֵׁר בְּאַמֶּת. וְגַם כָּבֵר סֵפֶר מִזֶּה שֶׁיְכוּלִין לְהִיּוֹת אִישׁ כָּשֵׁר אֶפְלוּ אִם אֵינוֹ יָכוֹל לְלַמֵּד כָּל־כֶּף, וְאֶפְלוּ צָדִיק יְכוּלִין לְהִיּוֹת, אֶף־עַל־פִּי שֶׁאֵינוֹ לְמַדָּן כָּל־כֶּף, רַק בְּעַל הַשְּׂגָה אֵין יְכוּלִין לְהִיּוֹת, כִּי אִם כָּשֵׁהוּא לְמַדָּן בְּגִמְרָא, פְּרוּשׁ רַש"י וְתוֹסְפוֹת, אָבֵל אִישׁ כָּשֵׁר וְצָדִיק גָּמוּר יְכוּלִין לְזַכּוֹת לְהִיּוֹת אֶפְלוּ מִי שֶׁהוּא אִישׁ פְּשוּט לְגִמְרֵי. הָעֵקֶר זָכוֹר כָּל־כֶּף זֶה, שֶׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (אָבוֹת פָּרָק ב'): 'וְלֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה לְגַמֵּר, וְאִי אַתָּה בֶּן חוֹרִין לְבָטֵל מִמְּנָה'; וְדַרְכּוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל הִיטָּה, שֶׁלְמַד הַרְבֵּה כָּל יָמָיו עַד הַסּוּף, אֶפְלוּ בְּעַת הַחוֹלְאָת הַכְּבֵד שֶׁהָיָה לוֹ בְּסוּף יָמָיו, וְאֶף־עַל־פִּי שֶׁהָיָה עָלָיו טְרַחַא דְצַבּוּרָא, שֶׁהָיָה עוֹסֵק הַרְבֵּה עִמָּנוּ וְעַם כָּל אֲנָשָׁיו לְקַרְבָּם לְעַבֹּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, וְלִתֵּן לָנוּ עֲצוֹת בְּכָל עֲסָקָנוּ וְכוּ' וְכוּ', וְגַם מֵחוּץ הָיָה מְשׁוּטֵט תָּמִיד בְּהַשְּׂגוֹת גְּבוּהוֹת וְנוֹרְאוֹת תָּמִיד וְכוּ' וְכוּ', אֶף־עַל־פִּי־כֵן הָיָה עוֹסֵק בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה בְּפִשְׁיטוֹת הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם וְיוֹם, וְלֹא הָיָה טְרוּד כָּל־כֶּף, רַק תָּמִיד הָיָה בְּיָשׁוּב הַדַּעַת. וּבְעֵנִין זֶה הָיָה חֲדוּשׁ נִפְלָא, וְאִי אֶפְשָׁר לְסַפֵּר מִזֶּה כָּל־כֶּף, וּמִחֲמַת זֶה הָיָה לוֹ פְּנָאֵי עַל כָּל דְּבָר, וְתָמִיד הָיָה לְמוֹדוֹ בְּמַהִירוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, וְהָיָה

לומד כמה דפיין פויסק בַּשָּׁעָה אַחַת עִם כָּל הַפְּרוּשִׁים
 כָּלֵם, שְׁסָבִיב הָאַרְבָּעָה 'שֶׁלְחַן עָרוּף' הַנְּדַפְּסִים בְּכַרְךָ
 גְּדוֹל, שֶׁהֵם ה'טוֹרֵי זָהָב' וְה'מַגֵּן אַבְרָהָם', וְכִיּוֹצֵא בְּשֵׁאֵר
 חֻלְקֵי הַשֶּׁלְחָן עָרוּף. וְסֵפֶר, שֶׁבַעַת שְׁהַעוֹלָם מְכִינִים
 עֲצָמָן לְהַתְּפַלֵּל בְּבִקְרָה, מֵעַת שֶׁמִּתְחִילִין לְהַתְּקַבֵּץ עַד
 שֶׁמִּתְחִילִין לְהַתְּפַלֵּל, בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה הוּא לֹמֵד אַרְבָּעָה
 דְּפִין פּוֹיֶסֶק, וְכֵן כָּל מָה שֶׁלָּמַד גְּמָרָא אוֹ פּוֹיֶסֶק וְכִיּוֹצֵא,
 הַכֹּל הֵיזָה בְּמַהִירוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד. וְסֵפֶר עֲמֻנוּ הַרְבֵּה
 בְּעֵנִין זֶה, שֶׁטּוֹב לְלַמֵּד בְּמַהִירוֹת, וְלִבְלִי לְדַקְדֵּק הַרְבֵּה
 בְּלִמּוּדוֹ, רַק לְלַמֵּד בְּפִשְׁטוּת וּבְזִרְיוֹת, וְלִבְלִי לְבַלְבֵּל
 דַּעְתּוֹ הַרְבֵּה בְּשַׁעַת לִמּוּדוֹ מֵעֵנִין לְעֵנִין, רַק יִרְאֶה לְהַבִּין
 הַדָּבָר בְּפִשְׁטוּת בְּמִקּוּמוֹ. וְאִם לְפַעְמִים אֵינוֹ יָכוֹל
 לְהַבִּין דָּבָר אֶחָד, אַל יַעֲמֵד הַרְבֵּה שָׁם, וַיִּנְיַח אוֹתוֹ
 הָעֵנִין, וַיִּלְמַד יוֹתֵר לְהֵלֵן, וְעַל-פִּי-רֹב יִדַע אַחֲר־כֵּן
 מִמִּילָא מַה שֶּׁלֹּא הֵיזָה מִבֵּין בְּתַחֲלָה, כְּשִׁילְמַד כְּסֻדָּר
 בְּזִרְיוֹת לְהֵלֵן יוֹתֵר. וְלִכֵּן רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנִי! מַה זֶה
 נִקְרָאת "נְעִימוֹת הַתּוֹרָה", וְאִם תִּצְיִת אֶת רַבְּנוֹ ז"ל
 בְּאִפְּן הַזֶּה, אִז תִּזְכֶּה לְלַמֵּד יוֹמָם וְלַיְלָה, וְאַפְלוֹ שְׁתַּהֲיֶה
 עֶסוּק בְּעֶסְקִים, תְּמִיד תַּהֲיֶה אִתָּךְ חֲבִילָה שֶׁל סְפָרִים:
 תַּנ"ךְ, מִשְׁנָיוֹת, זִהָר וְתַקּוּנִים, עֵין יַעֲקֹב וְכוּ', וְתַרְצָה
 לְגֵרָם, כִּי בְּדֶרֶךְ הַנִּפְלָא הַזֶּה אָדָם מַרְגִּישׁ "נְעִימוֹת
 הַתּוֹרָה", וְאֵינוֹ רוֹצֶה לְעֹזֵב אֶת הַתּוֹרָה, כִּי אֵין לָךְ חַיּוֹת
 יוֹתֵר מִלִּמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כִּי מִי שֶׁמְרַגֵּיל אֶת עֲצָמוֹ

נְעִימוֹת הַתּוֹרָה

רפה

לְלַמֵּד בְּדֶרֶךְ זוֹ, הוּא מְרַגֵּשׁ כָּל מִינֵי נַעַם וְעֲרֻבוֹת, וְאִינוּ רוֹצֵה לַעְזוֹב אֶת הַתּוֹרָה בְּשׁוֹם פְּנִים וְאִפְּן. וְאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְדוּשִׁים (תָּנָא דְּבִי אֱלִיהוּ רַבָּה, פֶּרֶק יח): בּוֹא וּרְאֵה כַּמָּה גְּדוֹל כַּחַה שֶׁל תּוֹרָה, שְׁמִטְהֶרֶת אֶת פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל בְּזִמְן שְׁעוֹשִׁים תְּשׁוּבָה, אֲפִלוּ מֵעֲבוּדָה זָרָה שְׁבִידָם; כִּי הַתּוֹרָה מְטַהֶרֶת אֶת הָאָדָם מִכָּל מִינֵי חֲלָדָה, וְאִין טְהָרָה אֲלָא עַל-יַדֵּי דְּבָרֵי תּוֹרָה. וְלִכֵּן אֲפִלוּ שְׂאֵתָה יוֹדֵעַ שְׁעֵשִׁיתָ מַה שְׁעֵשִׁיתָ, עִם כָּל זֹאת הַחֲזִק בְּלִמּוּד תּוֹרָה הַקְדוּשָׁה, וְאַל תִּסְתַּכַּל עַל שׁוֹם בְּרִיָּה שְׁבָעוּלָם שְׂאוּמֶרֶת אַחֲרָת, כִּי יָבוֹא הַיּוֹם, שְׂאָף אֶחָד לֹא יִרְחַם עָלֶיךָ, וַיִּכְנִיסוּ אוֹתְךָ בְּקֶבֶר, וַיִּמָּה יִשְׁמַר אוֹתְךָ? רַק הַתּוֹרָה שְׂזַכִּיתָ לְלַמֵּד. וַיִּכְמוּ שְׂאֵמֶר הַתָּנָא הַקְדוּשׁ (אָבוֹת, פֶּרֶק ו'): 'לְפִי שְׂאִין מְלוּיִן לוֹ לְאָדָם לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב, וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמְרַגְלִיּוֹת, אֲלָא תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּלָבָד'. שְׂנַאָמֶר (מִשְׁלֵי ו, כב): "בְּהַתְּהַלְּכְךָ תִּנְחָה אֶתְךָ, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עָלֶיךָ, וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ"; 'בְּהַתְּהַלְּכְךָ תִּנְחָה אֶתְךָ' — בְּעוֹלָם הַזֶּה, 'בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עָלֶיךָ' — בְּקֶבֶר, 'וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחֶךָ' — לְעוֹלָם הַבָּא; וַיִּמָּה גַם, כְּשֶׁהָאָדָם לוֹמֵד הַרְבֵּה תּוֹרָה, הַתּוֹרָה שׁוֹמֶרֶת אוֹתוֹ מִכָּל רַע, וּכְבָר אִינוּ צָרִיף לְשׁוֹם דְּבָר. כְּמֵאמָרָם ז"ל (תָּנָא דְּבִי אֱלִיהוּ רַבָּה, פֶּרֶק ד'): כָּל תַּלְמִיד חָכָם שְׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה בְּכָל יוֹם תְּמִיד בְּשִׁבִיל לְהַרְבּוֹת כְּבוֹד שְׁמַיִם, אִינוּ צָרִיף — לֹא חֶרֶב וְלֹא חֲנִית, אֲלָא

הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְשַׁמְרוֹ בְּעֶצְמוֹ. אֲשֶׁרִי אָדָם שְׂמִכְנִים
אֶת דְּבוּרִים אֱלוֹ בְּתוֹךְ לְבוֹ, וְאִז טוֹב לוֹ כָּל הַיָּמִים!

תָּם וְנִשְׁלָם, שְׂבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם!